

Els Senyors del Castell de Dosrius, segles XI-XX

Aproximació al seu fons documental

ELVIS MALLORQUÍ

Centre d'Estudis Selvatans

L'any 1865, va morir l'última marquesa de Cartellà, Josepa de Sarriera i de Copons, vídua de Pere Carles de Sentmenat, sisè marquès de Castellodosrius. No van tenir descendència ni, per tant, cap hereu. Per això, ni els seus patrimonis ni els seus arxius es van fusionar. Aquesta no era la primera vegada que els dos llinatges havien estat units: al segle XIII, ja hi havia hagut una mateixa titular de la senyoria de Cartellà, a Maçanet de la Selva, i del Castell de Dosrius, al Maresme. Es tracta de Saura, filla de Bernat de Dosrius i d'Adalaida i casada el 1214.

Aquest vincle entre els Cartellà i els Dosrius és l'origen de la present comunicació. En el recent estudi i edició de la col·lecció diplomàtica dels Cartellà, cavallers de Maçanet de la Selva, entre els segles XI i XIII, s'han localitzat quinze pergamins i una notícia –inclosa en un document posterior– d'abans del 1300 sobre els Cartellà, en els arxius dels senyors del Castell de Dosrius, els marquesos de Castellodosrius, dintre el patrimoni Sentmenat que es conserva a l'Arxiu Nacional de Catalunya.¹ Aquests setze documents han servit de base per iniciar un estudi dels senyors del Castell de Dosrius entre els segles XI i XIII que s'ha allargat fins al 1320 per tal d'incloure un conjunt de documents prou nombrosos, derivat d'un problema de successió el 1315 a causa d'una minoria d'edat de l'hereu.

¹ MALLORQUÍ, 2015 [CDCMS]: pàg. 19-26. Des del 2012, els pergamins estan inventariats, descrits, digitalitzats i posats a disposició del públic a través de la xarxa d'Internet.

1. El conjunt documental dels Senyors del Castell de Dosrius, 963-1320

Un primer balanç, que figura resumit a l'Annex, ha permès comptar fins a cent disset documents relatius als senyors del Castell de Dosrius entre el 963, la primera notícia del castell, i el 1320 (cf. Annex).² La part més important de documents, que sumen cinquanta-tres, prové del mateix fons dels Dosrius, inclòs dintre del dels Sentmenat, que es conserva a l'Arxiu Nacional de Catalunya (cf. Figura 1). En la present recerca hem pogut ampliar aquest nucli de notícies amb la recerca en d'altres fons documentals vinculats amb els Dosrius: d'una banda, del fons del monestir de Sant Pere de Casserres, que era el senyor directe del castell, mentre els Dosrius n'eren els castllans, entre els segles XI i XIV, hem pogut espigolar dos documents i vuit notícies;³ de l'altra, el fons dels Cartellà, provinent de la Biblioteca de Catalunya, inclou sis documents relatius als Dosrius i als seus dominis. El repàs a d'altres arxius, com el del Castell de Vilassar de Dalt i el de la Mitra i l'Almoina del Pa de la seu de Girona, conservats a l'Arxiu Diocesà de Girona, i publicacions de col·leccions documentals ja editades, com la del monestir de Sant Joan de les Abadesses conservat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, ha permès aplegar dinou documents més que esmenten els senyors del Castell de Dosrius.

L'any 1311, Bernat de Cartellà, fill de Galceran de Cartellà i d'Elisenda de Palau, va dictar el seu testament no pas perquè estigués malalt, sinó potser perquè preveia viatjar fora de Catalunya. Va disposar que la seva muller, Agnès, disposés dels béns que havien de ser del futur hereu, el seu fill Galceran, i en cas de faltar ell, dels altres germans: Bernardó, Bertranet, Elisenda, Alamanda i un fill encara no nat del qual Agnès estava prenyada. Les disposicions establertes en el testament es van activar el 1315, quan Bernat de Cartellà va morir sense que en sabem les circumstàncies. El primer que va fer la seva muller és fer l'inventari de tots els béns, mobles i immobles del difunt que havien de passar al futur hereu, encara menor d'edat. L'interès d'aquest tipus de documents,

² Enmig del text del present treball, les citacions dels documents relatius als senyors del Castell de Dosrius les indiquem amb un número entre parèntesis que correspon al número del document que figura en la taula de l'Annex.

³ Sobre la col·lecció documental de Sant Pere de Casserres, cf. LLOP, 2010 [CDSPC].

ja destacada per d'altres autors,⁴ és perfectament vàlida per a l'inventari del «*castrum de Durrius*» del 1315, perquè es descriuen els béns mobles presents a les diferents estances del castell: tasses de plata de Montpeller i d'altres objectes de luxe a la «*turrem*»; ballestes, cuirasses i d'altres armes, enmig de molts altres béns, en una «*domo*» que devia ser molt gran; un llit preparat en una altra «*domo*» –la cambra; productes de tota mena en una «*alia domo dicti castrum que vocant Despensa*»; una altra «*domo*» amb tres llits ben preparats; matalassos i taüts al porxo del castell; taules, escons, tovalles i altres elements es trobaven en una altra «*domo*», que segurament era el menjador; tota mena d'eines i estris de cuina «*in coquina dicti castrum*»; taüts per tragar productes en dues altres cases; cups, bótes i altres estris per elaborar el vi al «*cellario quod est extra dictum castrum et satis prope ipsum castrum*»; bestiar –un mul, una vaca, tres vedelles, trenta-cinc porcs, quaranta ovelles i moltons, vint-i-sis cabres i bocs, quinze cabrits. A banda del castell, l'inventari inclou delmes, masos i molins de les parròquies de Sant Esteve de Coll, Sant Julià de Montseny i Sant Quirze d'Arbúcies, entre d'altres.

Aquest extraordinari document⁵ conté un altre fet remarcable: l'esment individualitzat d'una trentena d'escriptures que es conservaven, l'any 1315, en una estança –no s'esmenta quina– del Castell de Dosrius.⁶ Tots aquests documents són, evidentment, anteriors a aquesta data. Al contrari del que hom podria pensar a priori, només nou d'aquests trenta documents s'han conservat físicament fins a l'actualitat i es troben en el fons dels senyors del Castell de Dosrius, ara el fons dels marquesos de Castellidosrius, dintre del fons Sentmenat, a l'Arxiu Nacional de Catalunya. La resta, en canvi, són documents dels quals només tenim notícia gràcies a aquest inventari. No

⁴ Un equip dirigit per T. M. Vinyoles ja va estudiar els inventaris dels castells de Castellar del Vallès de l'any 1388, el de Peratallada del 1390, els del Castell de Tous del 1410 i 1453, el de Maldà del 1431, el de Castellserà del 1443, el de Sentmenat del 1450 i el de Calonge del 1466, cf. VINYOLES, 1986: pàg. 217-218. Aquest estudi ha servit per a d'altres treballs de difusió, cf. BOLÒS, 2000: pàg. 30-36; *id.*, 2002: pàg. 113-117. A títol comparatiu, hi ha una recerca combinada des de l'arqueologia, l'estudi de la documentació escrita i la reconstrucció virtual del Castell de Mur als segles XI i XII, cf. BIOSCA-VINYOLES-XORTÓ, 2001; BIOSCA-CANTARELL-SANCHO-VINYOLES, 2002.

⁵ Actualment estem treballant en un estudi monogràfic de l'inventari del Castell de Dosrius del 1315.

⁶ Els d'altres castells baixmedievals era corrent trobar una estança destinada a escriptori i arxiu i, per tant, preparada per a les tasques administratives de la senyoria feudal: a Tous hi havia el llibre de comptes i a Castellserà escriptors i tots els estris per a l'escriptura, cf. VINYOLES, 1986: pàg. 265.

es tracta de documents menors. Hi ha, per exemple, el testament de Bernat de Dosrius de l'any 1209 que és descrit amb la descripció següent: *«Item quoddam aliud instrumentum factum auctoritate cuiusdam subdiachoni nomen cuius non poterat bene discerni nec legi tercio nonas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nono, continens quod Bernardus de Duobus Riuis, jacens in magna infirmitate, condidit suum testamentum et cetera»*. En molts casos, la descripció és més extensa i s'especifica clarament el notari que va redactar l'acte.

A banda d'aquestes trenta escriptures ben identificades, totes elles relatives directament al llinatge dels Dosrius, l'inventari del 1315 esmenta cent trenta-tres instruments més que es trobaven a l'arxiu del castell. Com que feien referència als vassalls del terme, la descripció és encara molt més sumària i normalment els documents apareixen agrupats. Per exemple, els *«quinque instrumenta in quibus continebatur quidam homines recognoscebant se esse homines dicti castri de Dorrius»* o els *«sexaginta originalia instrumenta fracta et cissa diuersorum contractuum non facientia ut uidebatur aliquid pro predicta hereditate»*.

2. Els primers senyors: Sant Pere de Casserres i els seus castlans (segles XI-XII)

Deixant de banda les primeres mencions del Castell de Dosrius del segle X i d'inicis del segle XI (núm. 1, 2 i 3), com a afrontació dels termes castrals veïns, els documents del fons dels marquesos de CastellDOSRIUS, a l'Arxiu Nacional de Catalunya, recullen com el 1072 Azalardis i Berenguer Ató van vendre a Gerbert Miró el Castell de Dosrius, el qual, dos anys després, en dictar testament, el va cedir al monestir de Sant Pere de Casserres (núm. 4 i 5). Des d'aquest moment, els priors del monestir osonenc es van convertir en els principals senyors del Castell de Dosrius entre els segles XI i XV en què els Sentmenat van incorporar els drets de la castllania de Dosrius amb l'enllaç matrimonial entre Galceran Montserrat de Sentmenat i Elisabet de Cartellà, i, poc després, van comprar els drets alodials sobre el Castell de Dosrius que disposava el monestir de Sant Pere de Casserres.

Al Castell de Dosrius, però, no hi havia monjos. El prior, que depenia de l'abat de Sant Pere de Cluny (núm. 7), hi tenia uns castlans que, a canvi d'una part de les rendes derivades del castell, hi vivien i el mantenien en bon estat. Del 1147 data el primer esment d'un cavaller anomenat Dosrius: es tracta de Ramon de Dosrius que va rebre de Bertran de Merola diversos

drets al Castell de Civadells, a Tona i Torelló, cosa que podria indicar un possible origen osonenc per al llinatge dels Dosrius (núm. 12). Aquest o un altre Ramon de Dorrius apareix com a testimoni en el testament d'un probable parent seu, Bernat de Dosrius, que és el pare d'un altre Bernat de Dosrius, que rep el Castell de Dosrius que té per na Sança i pel seu fill, Guillem de Belloc, i que és en feu per Sant Pere de Casserres (núm. 17). Aquest testament data del 1171 i està molt relacionat amb un altre testament del 1179 dictat pel mateix Bernat de Dosrius o pel seu fill anomenat igual (núm. 21). Un dels dos és qui va signar un parell d'anys abans una concòrdia amb el prior de Sant Pere de Casserres, segons la qual obtenia un terç dels drets del monestir al Castell de Dosrius a canvi de jurar-li fidelitat (núm. 19 i 20).

3. Saura de Dosrius i els Cartellà (1214-1320)

Amb el matrimoni de Bernat de Cartellà i Saura de Dosrius, probablement encara una nena el 1214 (núm. 29, 30 i 31), es va iniciar una relació de dependència d'aquest territori envers la nissaga de cavallers establerta a Maçanet de la Selva. Saura de Dosrius, que acabaria essent coneguda com a Saura de Cartellà, no s'havia desvinculat del patrimoni de la seva família d'origen. El 1225, per exemple, va prendre la iniciativa, amb el seu marit al costat, d'alliberar la seva germana Elisenda, muller de Berenguer de Tugurs, de l'empenyorament de la casa d'Horta (núm. 32). Això no hauria succeït, segurament, si el germà de Saura, Bernat, hagués tingut descendència, però a partir de la dècada de 1230 Saura i Bernat de Cartellà intervenen directament a Dosrius, tant per defensar el seu domini en plets com per administrar-ne els seus drets (núm. 34, 35 i 37).

A partir del 1263 (núm. 41), Saura va traspasar al seu fill Galceran de Cartellà el patrimoni del seu llinatge originari: el Castell de Dosrius, que tenia –en feu– pel monestir de Sant Pere de Casserres, juntament amb els seus drets a les parròquies de Dosrius, Banyamars, Argentona i Montseny. Tot i això, Galceran ho va aportar al seu matrimoni, l'any 1278, amb Elisenda, filla de Pere de Palau, la qual venia amb un dot de 900 morabatins garantit sobre masos i delmes a la vall d'Arbúcies, a les parròquies d'Arbúcies, Santa Maria de Lliors i Sant Pere Desplà (núm. 51, 52, 53 i 54). Pocs anys després, Galceran i el seu germà, Bernat, senyor de la Torre de Cartellà de Maçanet, van ser mobilitzats pel rei Pere II per defensar el regne davant la croada del rei Felip l'Ardit de França, l'any 1285 (núm. 64). De l'absència de

Galceran en els documents dels anys posteriors, deduïm que hauria mort en aquest conflicte o en algun altre de coetani. Des d'aleshores, la seva muller, segurament vídua i anomenada Elisenda de Dosrius, signa escriptures relatives al domini de Dosrius o bé sola –probablement hauria enviudat després de la invasió francesa del 1285– o bé amb el seu fill Bernadó o Bernat de Dosrius (núm. 68, 69, 71, 72 i 73).

Sembla ser que és al voltant del 1300 que Bernat de Cartellà o de Dosrius esdevé major d'edat i el cap del llinatge. El 1303, va donar la llegítima a la seva germana Alamanda, consistent en 11.000 sous que va aportar com a dot al seu matrimoni amb Riembau de Far (núm. 76 i 77). El 1306, va veure confirmat el patrimoni aportat per la seva mare al matrimoni amb el seu pare Galceran de Cartellà: el cavaller Guerau Pere de Palau va donar a Bernat de Cartellà el delme de la parròquia de Sant Quirze d'Arbúcies (núm. 79). L'any següent ja era casat amb Agnès, que participa amb ell i amb el prior de Sant Pere de Casserres en l'establiment d'un mas a Dosrius (núm. 80).

Malauradament, no tenim més notícies de Bernat de Cartellà fins al seu testament del maig de l'any 1311 (núm. 82). Pel fet de preveure que podia morir fora de Catalunya, deduïm que degué participar en alguna expedició militar i que al final hi degué perdre la vida: al mes d'octubre següent encara se'l cita en un asserviment, però no figura la seva signatura en el document (núm. 83). Tanmateix, no és fins al 1315 que apareix la seva muller, ja vídua, Agnès de Cartellà actuant com a administradora del patrimoni dels seus fills i fent redactar el complet inventari del mes de juny d'aquest (núm. 92), que va ser completat per dos inventaris, molt més curts, del desembre del 1315 i un del juny del 1316 (núm. 95 i 101). Un dels actes que més estira-i-arronses va suposar era la prestació d'homenatge al prior de Sant Pere de Casserres i la consegüent definició dels béns que els Cartellà de Dosrius tenien pel monestir osonenc (núm. 96, 97, 100 i 100). Els anys 1316 i 1317, Agnès concedeix establiments de masos i terres i rep asserviments d'homes propis de Dosrius com a tutora legal dels seus fills (núm. 102, 103, 105 i 106).

Ara bé, a partir del setembre del 1317, és Galceran, el primogènit de Bernat de Cartellà i Agnès, qui ja comença a actuar a iniciativa pròpia. El bisbe de Girona li firma aleshores el delme d'Arbúcies, senyal que aleshores ja havia entrat com a titular d'aquesta renda (núm. 107). En canvi, es va fer pregar molt més per reconèixer i jurar fidelitat al ciutadà gironí Ramon Sitjar, pel qual tenia en feu aquest delme esmentat d'Arbúcies (núm. 109, 110, 111, 112 i 113).

És cap al voltant del 1320, un cop Galceran de Cartellà ja entra definitivament en la titularitat dels seus dominis, que hem aturat aquesta recerca. Els fons documentals dels CastellDOSRIUS, a l'Arxiu Nacional de Catalunya, contenen molta més informació per als segles posteriors, a la qual caldria sumar-hi la provinent de les notaries properes i també d'arxius patrimonials d'altres llinatges nobiliaris. En tot cas, la present aproximació al fons documental dels castlans de Dosrius entre els segles XI i XIII aporta un conjunt de dades prou remarcable que permet, de ben segur, emprendre la història de les poblacions del terme del Castell de Dosrius amb un fonament molt més ferm del que ha estat fins ara.

Bibliografia

- ALSINA, N. – JUBANY, M. À. 1995. *Una ullada al passat. Història gràfica de Dosrius, Canyamars i el Far (1900-1975)*, Dosrius: Ajuntament.
- BAIGES, I. J. – FELIU, G. – SALRACH, J. M., dirs. 2010. *Els Pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*, Barcelona: Fundació Noguera, 4 vols.
- BIOSCA, E. – CANTARELL, E. – SANCHO, M. – VINYOLES, T. M. 2002. «Les pedres parlen: la vida quotidiana a partir de la reconstrucció virtual d'un Castell de frontera als segles XI i XII», dins PÉREZ SAMPER, 2002: pàg. 58-77.
- BIOSCA, E. – VINYOLES, T. M. – XORTÓ, X. 2001. *Des de la frontera: Castells medievals de la Marca*, Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona – Fundació Castellet del Foix.
- BOLÒS, J. «L'espai quotidià a la Catalunya gòtica», dins PÉREZ SAMPER, 2002: pàg. 103-121.
- BOLÒS, J. – MANENT, R. 2000. *La vida quotidiana a Catalunya en l'època medieval*, Barcelona: Edicions 62.
- CATALÀ, P., dir. 1990-1997. *Els Castells catalans*, Barcelona: Rafael Dalmau editor, 6 vols. (2a edició). [CC]
- CINGOLANI, S. M. 2011. *Diplomatari de Pere el Gran*, Barcelona: Fundació Noguera.
- FERRER, J. 1999. *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*, Barcelona: Fundació Noguera. [DSJA]
- LLOP, I. 2009. *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*, Barcelona: Fundació Noguera, 2 vols. [CDSPC]
- MALLORQUÍ, E. 2015. *Col·lecció diplomàtica dels Cartellà, cavallers de Maçanet de la Selva (1106-1301)*. Barcelona: Fundació Noguera. [CDCMS]
- MARQUÈS, J. M. 1984. *Pergamins de la Mitra (899-1687)*. Arxiu Diocesà de Girona, Girona: Institut d'Estudis Gironins. [PM]
- MARQUÈS, J. M. – PUIG, J. de – SERRAT, A. 2009. «Regest del protocol del notari de la cúria diocesana de Girona Pere Capmany (anys 1313-1367)», *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona], vol. 28, p. 265-453. [PPC]
- MAS, J. 1907-1915. *Notes històriques del bisbat de Barcelona*, Barcelona: Establiment tipogràfic de J. Vives, 10 vols.
- PELLICER, J. M. 1887. *Estudios histórico-arqueológicos sobre lluro, antigua ciudad de la España Tarraconense, región Layetana*, Mataró: Establiment tipogràfic de Feliciano Horta.

PÉREZ SAMPER, M. À., coord. 2002. *La vida quotidiana a través dels segles*, Barcelona: Fundació Bosch i Gimpera – Enciclopèdia Catalana.

PLADEVALL, A., dir. 1984-1998. *Catalunya Romànica*, Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 27 vols. [CR]

RIU, M. dir. 1986. *Castells, guaites, torres i forteses de la Catalunya medieval*, Barcelona: Departament d'Història Medieval – Universitat de Barcelona.

RIUS, J. 1945-1981. *Cartulario de Sant Cugat del Vallés*, Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 4 vols. [CSCV]

SUBIÑÀ, E. 2000. «L'alimentació domèstica a Dosrius i a Vilassar entorn del 1400», *Sessió d'Estudis Mataronins* [Mataró], núm. 17, pàg. 139-153.

Taules i figures

Taula 1. Relació dels documents relatius als Dosrius, 963-1320

N.	DATA	TIPUS	REFERÈNCIA ARXIVÍSTICA
1	963	(Esment en una afrontació)	<i>CSCV</i> ; SUBIÑA, 2000: pàg. 140.
2	990	(Esment en una afrontació)	SUBIÑA, 2000: pàg. 140.
3	1017	(Esment en una afrontació)	PELLICER, 1887: pàg. 383-384; <i>CC</i> , vol. 1, pàg. 638-639; <i>CR</i> , vol. 20, pàg. 488.
4	1072.06.07	Venda	MCD-006
5	1074.01.09	Sagramental	MCD-008
6	1114	(Esment del castell)	MAS, 1911-1915: vol. 10, pàg. 269; <i>CC</i> , vol. 1, pàg. 639; <i>CR</i> , vol. 20, pàg. 488.
7	1121.05.17	Donació	<i>CDSPC-408</i>
8	1128	(Esment del terme)	MAS, 1914: pàg. 316; <i>CC</i> , vol. 1, pàg. 639; <i>CR</i> , vol. 20, pàg. 488-490.
9	1136.12.27	Empenyorament	<i>PACB-717</i>
10	1137.11.19	Donació	<i>PACB-726</i>
11	1138.12.14	Empenyorament	<i>PACB-744</i>
12	1147.05.21	Convinença	MCD-027
13	1148.05.20	Convinença	<i>PACB-865</i> ; <i>CC</i> , vol. 1, pàg. 642.
14	[abans 1160.07.01]	Capbreu	<i>PACB-1065</i>
15	1160.09.02	Convinença	<i>PACB-1074</i>
16	1165...	(...)	Inventari-020
17	1171.01.14	Testament	MCD-055; Inventari-057
18	1172.09.11	Testament	<i>CDSPC-493</i> ; <i>DSJA-121</i>

IX Trobada d'entitats de recerca local i comarcal del Maresme

19	1177.03.28	Concòrdia	<i>CDSPC-507</i> ; MCD-051; MCD-052; ACVD, 2-4-30; <i>CR</i> , vol. 20, pàg. 489.
20	1178.03.23	Jurament de fidelitat	Inventari-023
21	1179.01.22	Testament	MCD-054; Inventari-028
22	1182.02.24	Sentència	<i>DSJA-146</i>
23	1195.05.06	Divisió	MCD-072
24	1195.05.19	(Donació)	Inventari-011
25	1203.01.27	Testament	ACVD, 7-6-26
26	1204.01.18	Divisió	MCD-086
27	1209.10.05	Testament	Inventari-025; Inventari-027
28	1212.02.05	Venda	Inventari-010
29	1214.07.19	Donació esponsalícia	<i>CDCMS-070</i>
30	1214.07.19	Donació esponsalícia	<i>CDCMS-071</i>
31	1214.07.19	Donació esponsalícia	<i>CDCMS-072</i>
32	1225.07.07	Convinença	<i>CDCMS-072</i>
33	1234.08.22	Definició	Inventari-012
34	1238.07.14	Sentència	MCD-142; <i>CDCMS-092</i>
35	1243.06.04	Donació	<i>CDSPC-726</i>
36	1246.01.27	Venda	ALM-Vestuari-Borgonyà-1.1
37	1247.01.20	Donació per núpries	MCD-175
38	1250.05.26	Definició	<i>CDSPG-264</i>
39	1257.06.30	Venda	<i>CDSPC-789</i>
40	1268.02.28	Testament	Inventari-014
41	1263.08.22	Donació per núpries	MCD-225; MCD-226; Inventari-002; Inventari-021
42	1263.08.27	Sentència	MCD-227
43	1271.02.18	Divisió	MCD-248
44	1272.06.17	Concòrdia	Inventari-013

Torres de guaita, defenses i fortificacions

45	1272.06.17	Arbitratge	Inventari-016, Inventari-017
46	1274.03.29	Establiment	MCD-264; Inventari-026
47	[1263-1274]	Asserviment	MCD-1994
48	1275.02.12	Definició de danys	MCD-267
49	1277.09.13	Testament	<i>CDCMS-147</i>
50	1278.07.10	Protesta	Inventari-015
51	1278.09.13	Època de dot	MCD-295a; Inventari-018; <i>CR</i> , vol. 20, pàg. 489.
52	1278.09.13	Matrimoni	MCD-295b
53	1278.09.13	Debitori	Inventari-005
54	1278.09.13	Debitori	MCD-297; MCD-296; Inventari- 003; Inventari-004
55	1278.10.17	Debitori	MCD-299
56	1280.04.26	Reconeixement	Inventari-024
57	1281.04.24	Sentència	MCD-451; <i>CDSPC-936</i> ; <i>CDCMS-158</i>
58	1281.06.26	Venda	MCD-315
59	1282.06.26	Reclamació	<i>DPG-284</i>
60	1282.09.21	Heretament	<i>DPG-308</i>
61	1284.05.04	Venda	MCD-333; <i>CDCMS-162</i>
62	1289.04.20	Venda	Inventari-019
63	1293.06.21	Enfranquiment	MCD-402a
64	1293.07.23	Asserviment	MCD-402b
65	1293.10.18	Confirmació d'establiment	Inventari-030
66	1293.11.21	Definició	Inventari-009
67	1294.05.15	(Trasllat)	Inventari-022
68	1294.07.11	Heretament	MCD-411; <i>CDCMS-176</i>
69	1294.12.01	Establiment	MCD-414
70	1294.12.13	Època de dot	Inventari-031

IX Trobada d'entitats de recerca local i comarcal del Maresme

71	1297.01.12	Franquesa	[MCD-429]; <i>CDCMS-183</i>
72	1297.08.31	Establiment	MCD-436; <i>CDCMS-181</i>
73	1298.11.30	Asserviment	MCD-445; <i>CDCMS-186</i>
74	[1298]	Venda	MCD-1268; <i>CDCMS-187</i>
75	[1298]	(Plet judicial)	PELLICER, 1887: pàg. 407; <i>CC</i> , vol. 1, pàg. 638-639; <i>CR</i> , vol. 20, pàg. 488-489.
76	1303.02.19	Definició	Inventari-006
77	1303.02.19	Donació de llegítima	MCD-479; Inventari-007
78	[1305].03.03	Protesta	BC-15837
79	1306.09.20	Donació	MCD-502; Inventari-001
80	1307.04.14	Establiment	MCD-511
81	1310.06.28	Època	Inventari-008
82	1311.05.24	Testament	MCD-545; <i>MCD-544</i> ; Inventari-029
83	1311.10.10	Asserviment	MCD-547
84	1313.04.12	Manament	Inventari-167
85	[1313]	Donació	Inventari-166
86	[1315]	Asserviments	Inventari-032/036
87	[1315]	Capbreus	Inventari-037/038
88	[1315]	Èpoques	Inventari-039/042
89	[1315]	Asserviments	Inventari-043/050
90	[1315]	Asserviments	Inventari-051/056
91	[1315]	Èpoques	Inventari-058/059
92	[1315]	Enfranquiments	Inventari-060/076
93	[1315]	(Contractes)	Inventari-077/105
94	[1315]	(Contractes)	Inventari-106/165
95	1315.06.10	Inventari post mortem	MCD-579
96	1315.08.20	Homenatge	MCD-580

Torres de guaita, defenses i fortificacions

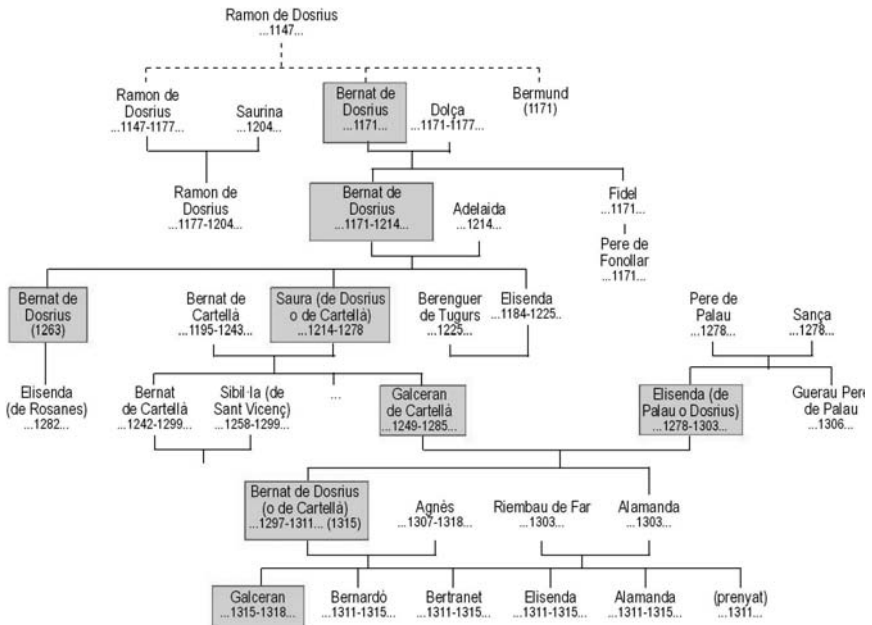
97	1315.09.24	Lletra	<i>CDSPC-1041</i>
98	1315.12.04	Inventari post mortem	MCD-582
99	1316.02.07	Promesa	BC-12709
100	1316.05.21	Definició	<i>CDSPC-1043</i>
101	1316.06.02	Inventari	<i>CDSPC-1042</i> ; MCD-589
102	1316.06.19	Asserviment	MCD-590
103	1316.08.07	Establiment	MCD-591
104	1316.12.30	Definició	<i>PM-712</i> ; <i>PPC-106</i>
105	1317.01.02	Enfranquiment	MCD-429
106	1317.05.03	Asserviment	MCD-597
107	1317.09.09	Firma	MCD-600; <i>PM-743</i> ; <i>PPC-142</i>
108	1318.06.28	Nomenament de procurador	MCD-606
109	1318.08.12	Definició	MCD-576
110	1318.08.12	Nomenament de procurador	MCD-608
111	1318.11.15	Donació	MCD-610
112	1318.11.16	Època	MCD-611
113	1318.11.16	Asserviment	MCD-612
114	[1319].09.07	Asserviment	MCD-620
115	1319.11.06	Asserviment	MCD-619
116	[1320]	Establiment	MCD-1093
117	[1320]	Capbreu	<i>CDSPC-1066</i>

Abreviatures:

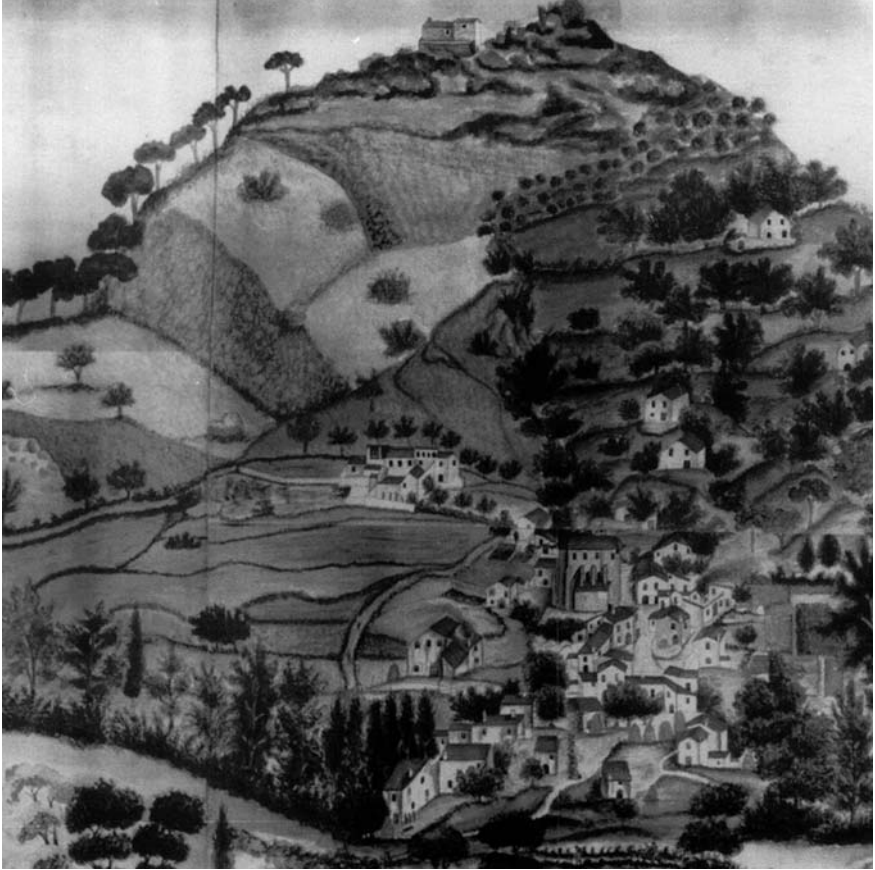
ACVD (Arxiu del Castell de Vilassar de Dalt) – ALM (Arxiu Diocesà de Girona, Almoina del Pa) – BC (Biblioteca de Catalunya, Barcelona) – CC (CATALÀ, 1990-1997) – DCMS (MALLORQUÍ, 2015) – CDSPC (LLOP, 2010) – CR (PLADEVALL, 1984-1998) – CSCV (RIUS, 1945-1981) – DPG (CINGOLANI, 2011) – DSJA (FERRER, 2009) – Inventari (Inventari del Castell de Dosrius de 1315, cf. MCD-095) – MCD (Arxiu Nacional de Catalunya, fons dels Marquesos de Castellldosrius) – PACB (BAIGES-FELIU-SALRACH, 2010) – PM (MARQUÈS, 1984) – PPC (MARQUÈS-PUIG-SERRAT, 20).

Coincidència de documents relatius als senyors del Castell de Dosrius.

Genealogia dels Dosrius, castlans del Castell de Dosrius, segles XII-XIV

Pintura del Castell de Dosrius al segle XX, propietat de F. Fàbregas i Rigola. Font: ALSINA-JUBANY, 1995: pàg. 20.